

uinam essentiā a beatis videri. beatitudo em̄ est vltima perfectō nature rationalis. nihil autem est finaliter perfectum nisi attingat ad suum principium s̄m modum suū. Et ideo dico q̄ ad principū quod est deus attingit aliquid dupliciter. Vno modo per similitudinem q̄ est commune creature. quia scilicet tantum habet de perfectione / q̄ntū cōsequitur de diuina similitudine. Alio modo per operationē. vt p̄mittatur ille modus qui ē christo singularis. scilicet in v̄itate p̄sonę. dico etiam per operationem iq̄ntum rationalis creatura cognoscit et amat deum. et quia anima immediate facta est a deo / ideo beata esse non poterit. nisi immediate videat deum id est absq̄ medio. quod sit similitudo rei cognite. sicut species visibilis in pupilla vel in speculo. non autē absq̄ medio. quia est lumen cōfortans intellectū quod est lumen glorie. de quo in ps̄ dicit. In lumine vultus tui videbimus lumen. hoc autē ē per essentiā deum videre. Vnde in hoc ponimus beatitudinem rationalis creature. q̄ deum p̄ essentiā videbimus. sicut Philosophi qui posuerunt animas nostras fluere ab intelligentia agente / posuerunt vltimā felicitatem in continuatione intellectus nostri ad ipsam. Ad p̄mum ergo dicendū. q̄ p̄porcio dicitur dupliciter. Vno modo p̄prie s̄m q̄ importat quendam determinatū excessum. et sic p̄porcio requirit inter intellectum et intelligibile ad hoc q̄ sit cognitio cum comprehensione. qualiter diuina essentia nūq̄ ab intellectu creato comprehendit. Alio modo dicitur cōmuniter pro qualibet habitudine. et sic infinitum potest habere p̄porcionē ad finitū si sit eius perfectio. vel aliaz huiusmodi ap-

titudinez habet ad ipsum. et talis p̄porcio sufficit ad hoc q̄ intellectus noster videat diuinā essentiā. attingendo. non cōprehendendo.

Ad secūdū dicendū. q̄ obiectō illa p̄cedit de distantia s̄m p̄prietatem nature. nō s̄m ratōne cognitionis. nā spiritus creatus non ē sensibilis. sed spiritus increatus ē intelligibilis. Quodlibetū. x.

Quesitum fuit de deo. de angelis. et de hominibus. De deo quesitū fuit de immensitate ipsius.

de cognitione eius. et de eius p̄destinatione.

Circa immensitatē vero dei quesitū fuit. vtrū solius dei sit p̄prie esse vbiq̄. Et ostendebat q̄ nō. numerus ē in numeratis rebus. sed constat q̄ omnes partes vniuersi sūt numerate. ergo numerus ē in oibz p̄tibz vniuersi. et sic videt q̄ sit vbiq̄. nō ē ergo solius dei p̄prie esse vbiq̄.

Preterea. vniuersale est q̄d est vbiq̄ et semp. s̄ vniuersale nō ē hoc q̄d deus. ergo nō ē p̄prie soli dei esse vbiq̄ et sep.

Preterea. substantia spiritualis excedit corpale. s̄ hoc q̄d dicitur esse vbi p̄tinet ad substantiā corpale. q̄ in solis corpalibz ē p̄prie assignare locū. ergo multo magis esse vbiq̄ p̄tinet ad substantias spirituales. et sic videt q̄ nō sit soli dei p̄prie.

Preterea. ad cōmendationēz terrē regis p̄tinet. q̄ possit gubernare etiā in absentia sua regnū. s̄ deus ē cōmendabilior oī rege. ergo videt q̄ etiā competit sibi ad cōmendationē. vt gubernet totū vniuersū. vel aliquas p̄tes in absentia sua. et sic nō videt. q̄ sit dei p̄prie esse vbiq̄. **P**reterea. constat q̄ q̄dā dicunt deo p̄prie esse et q̄dā remota. et q̄nto magis sūt remota. tāto magis sūt corruptibilia. nō autē possent esse aliq̄ p̄prie et aliq̄ remota deo. si deus esset vbiq̄. ergo videt q̄ nō sit vbiq̄. **P**reterea. dato q̄ totū ma-

china mūdialis esset vnus corp⁹
tinuū / ostat q̄ illud corp⁹ eēt vbi⁹
q̄ . nō ergo est solius dei pprius esse
vbi⁹ . **C**ontra Ambrosi⁹ pbat
spiritum sanctum esse deum . q̄ est
vbi⁹ . sed si esse vbi⁹ non esset so-
lius dei pprium / ratio Ambro . non
valeret . cum ergo ratio hui⁹ valeat
at / videtur q̄ sit solius dei pprium
eē vbi⁹ . **R**esponso dicendū .
q̄ spiritualia dicuntur esse in loco
nō quidem p̄ contactū magnitudis .
s̄ virtutis . et ideo s̄m rationē vir-
tutis cuiuslibz rei spiritualis / opor-
tet nos loqui de loco in quo ē . vir-
tus autem dei est infinita . que q̄dē
infinitas apparet quantum ad duo
primo q̄ nō solū excedit creaturas
que fuerunt ⁊ erunt . sed etiā d̄nes
que possunt imaginari . ergo deus
non solum est in illis que sunt fue-
runt ⁊ erunt / s̄ in illis que possunt
imaginari esse . **S**ecundo q̄ virt⁹
dei simul et semel i omnibz opat⁹ .
simul ⁊ in singulis s̄m modū ppriū
rerum . ⁊ ideo esse vbi⁹ pprie accē-
ptum / soli deo opetit . Aliis autem
rebus esse vbi⁹ opetit improprie . ⁊
distinguit⁹ modus q̄ deus ē vbi⁹ .
⁊ quo alię res q̄bus aliquo modo
opetit eē vbi⁹ . naz huiusmodi di-
cunt⁹ eē vbi⁹ . q̄ sūt tm̄ in iis / que
sunt . ⁊ presentia sunt . deus autem
nō solū est in iis que sunt . sed ima-
ginatis preteritis et i futuris . **T**ē
alię res non sunt vbi⁹ . sic in vno
loco . sed sic in diuersis locis . s̄ de⁹
ita est vbi⁹ / q̄ est in quolibet et in
toto . q̄ ei⁹ virtus habet efficaciaz
nō soluz in id q̄d est cōmune vni⁹
so . s̄ etiā in id quod est ppriū vni⁹
cui⁹ rei pticulate . Et ideo est i om-
nibz sicut in vno loco . et sicut in plu-
ribz . quod est pprie eē vbi⁹ . **A**d
primum ergo dicendū / q̄ nume-
rus non est in rebus numeratis sic
accidens in subiecto . **P**re . vnus
numerus licet sit in omnibus nu-

meratis / sicut omnia essentia . nō tm̄
est in qualibz parte . q̄ non queli-
bz pars numeratur eodez numero .
Itēz numer⁹ nō est omnino vnus / s̄
multitudo quedam . deus autē est
in rebus p̄ virtutē suā . ⁊ i singulis
opatur . vt dictum est . **A**d . ii .
dicendū q̄ vniuersale dicit⁹ eē vbi⁹
et semper / magis p̄ remotionē q̄
p̄ positionem . nō em̄ dicit⁹ eē vbi⁹
et semp / eo q̄ sit in omni loco et in
om̄ tempore . s̄ quia abstrahit ab
iis que determinant locuz ⁊ tēpus
determinatum . ⁊ preterea vniuersa-
lia nō sūt subsistentia . **A**d terti-
um dicendū q̄ spiritualis s̄stā-
tia excedit corporale excessu digm-
tatis nature . s̄ non i virtute agēdi
immo videmus q̄ multe s̄stātie
spirituales habēt determinata cor-
pora in quibus agant / sicut anima
rationalis corp⁹ humanuz . et ideo
nō tenet . **A**d . iiii . dicēdū q̄ nō esse
vbi⁹ p̄ regnuz ē ex defectu regis t̄-
remi . pp̄ arcū scriptiōnē sue s̄stā-
tie . de⁹ autē cū sit in arcū scriptus / ē
vbi⁹ . ⁊ tm̄ si nō esset vbi⁹ / nihilo-
min⁹ gubernaret omnia sua natura .
Vnde i rege terreno / non esse pre-
sens / ē ad defectū . sed q̄ gubernat
in absentia est ad cōmendationē .
de⁹ autē ⁊ vbi⁹ ē et omnia guber-
nat . **A**d . v . dicēdū q̄ huiusmodi
distātia et pp̄q̄tas creaturarū ad
deū / nō ē s̄m locū . s̄ s̄m similitudi-
nē ⁊ dissimilitudinē . Naz illa que
magis assimilāt⁹ deo / dicūt⁹ eē pp̄i-
q̄ora . que vero magis recedūt a si-
militudinē ipi⁹ / dicūt⁹ eē sibi r̄motō-
ra . **A**d . vi . dicēdū q̄ dato q̄ tota
machia mūdialis eēt vnū corp⁹ oti-
nuū / nō pp̄t s̄ possz imaginari q̄ essz
vbi⁹ . sed in vno loco tm̄ . q̄ tunc
illud in q̄ eēt accipet⁹ p̄ vno loco . ⁊
sic nō attigerz q̄libz pticulare . q̄d
eē vbi⁹ oplectit⁹ i sua rōne . ii . q̄ .
Arcū cogitōz vero dei quere-
bat . utz de⁹ cognoscat ma-

lū p bonū. Et videt̄ q̄ non. quia
vnū cognoscere per aliud pertinet
ad defectum cognitionis. sed in di-
uina cognitione null⁹ defectus esse
p̄t. ergo videt̄ q̄ de⁹ nō cognoscat
malum p bonum. **P̄te.** cognosce-
re vnū p aliud est in cognoscēdo
discurrere. s̄ in diuina cognitione
non est discursus. ergo cuz cogno-
scere maluz p bonuz sit cognoscere
vnū p aliud. videt̄ q̄ de⁹ non co-
gnoscat malū p bonum. **P̄te.**
quic qd̄ de⁹ cognoscit / cognoscit p
essentiam suam. sed malum neq̄ ē
effect⁹ essentie diuine. ne ei oppo-
situz. vt dicit Augustin⁹. ergo vi-
det̄ q̄ deus non cognoscat malum
p bonum. **P̄te.** Philosophus
dicit in tercio de aia. q̄ intellectus
qui semper ē in actu non cognoscit
p̄uacionem. sed intellectus diuī-
nus est semper in actu. ergo ⁊ ce-
tera. **P̄te.** omne quod cog-
noscitur cognoscitur per aliquam
similitudinē i ipō cognoscēte exi-
tē. s̄ malum non habet aliquaz simi-
litudinē in deo. ergo de⁹ nō cog-
noscit malū p aliqd̄ bonū. qd̄ in eo
existit. **Cōtra** est qd̄ dicit Aug.
q̄ malum cognoscit̄ s̄m q̄ a bono
discordat. **Is̄ dicenduz.** q̄ pp̄ia
cognitio vniuscuiusq̄ rei est s̄m q̄
cognoscit̄ s̄m pp̄ia rōz. In cogno-
scibilib⁹ aut̄ quedā sūt que hnt̄ p
pp̄iam rationē absolutā. vt homo
vel lapis. q̄ pp̄ia rō non depēdet
ex alio. **Quedam** vero sūt que nō
hnt̄ pp̄ia rationē absolutā. sed ex
alio depēdentē. sic est in relatiuis ⁊
p̄uatiuis ⁊ negatiuis. q̄ rō de-
pēdz ex ordie que hnt̄ ad alia. Nā
rō ceitatis nō est absoluta. s̄ de-
pēdens inq̄ntū hz ordinem ad visū
cuius ē p̄uatio. Cū ergo deus oīa
cognoscat s̄m pp̄ias ratōnes. di-
co q̄ illa q̄rū rō est absoluta. cog-
noscit absolute. et nō p aliud. illa
vero q̄rū pp̄ia ratio est dependens

ex ordine ad alia. cognoscit secun-
dum ordinem ad illa ex q̄bz depen-
dent. cū ergo ratō mali non sit ab-
soluta. s̄ depēdēs inq̄ntū scz discor-
dat a bono creato. cognoscit malū
s̄m q̄ discordat ab ipso bono. **Ad**
.i. ergo dicēd̄. q̄ i illis que habēt
ratōz absolutam. ē ad defectū cog-
nitōis cognoscere vnū per aliud.
s̄ non in iis q̄z rō ē ad aliud vt di-
ctū ē. **Ad. ii.** dicēd̄. q̄ cognitō
discursiua. ē cognoscere vnū cog-
nitū p aliud cognitū absolute. sed
cognoscere vnū incognitū p aliud
cognitum ad qd̄ ordinat̄ non ē di-
scurrere in cognoscendo. ⁊ h̄ modo
cognoscit̄ malū. **Ad terciū** dicēd̄.
q̄ licz malum non sit opposituz di-
uine essentie. nam bonū increatuz
non habz malū opposituz. s̄ bonis
effectib⁹ q̄ creant̄ a bono increato
opponit̄ malū. ⁊ inq̄ntū discordat
ab iis effectib⁹. cognoscit̄. **Ad**
.iiii. dicēd̄. q̄ id̄ habz locū in illo
intellectu q̄ cognoscit res p adēq̄ti-
onez et spēs suas. et iste mod⁹ co-
gnoscēdi nō ē i deo. q̄ cognoscit oīa
p essentiam suā. **Ad. v.** dicēd̄.
q̄ licet maluz nō habeat aliq̄ simi-
litudinē i deo. sic i causa sua. tamē
oppositū mali. scz bonū creatū ha-
bz similitudinē i deo. sic i causa sua.
⁊ ita bonū cognoscit p seip̄. maluz
vero p bonum.

.iiij. .q.
Circa p̄destinatōz quere-
bat̄. vtrum p̄destinatio
imponat necessitatem. Et
ostēdebat̄ q̄ sic. cōstat em̄ q̄ p̄e-
destinatus om̄ino saluat̄. sed h̄ nō
ess̄ nisi necessariū ess̄ p̄destinatus
saluari. ergo videt̄. q̄ p̄destina-
tio necessitatez imponat. **P̄te.** ad
ro. ix. dicit **Apostolus.** Nō est cur-
rentis neq̄ volentis sed miserentis
dei. ergo videt̄ q̄ quicquid hō ha-
bet de salute sit ex sola p̄destinatioe
diuina. ⁊ ex nullo alio. ⁊ sic videt̄ n̄ci

tatem imponere. **C**ontra Aug.
dicit q̄ creauit te sine te non iustifi-
cabit te sine te. **I**tem dicendum q̄
p̄destinatio certitudinem habet.
et tamen necessitatem nō imponit.
in p̄destinatiōe autē tria conside-
rari oportet: q̄ruz duo p̄supponit
ipsa p̄destinatio. scilicet p̄scien-
tiā dei et dilectionez dei id ē volun-
tatez q̄ vult p̄destinatus saluare.
et tertium est ipsa p̄destinatio. q̄
nihil aliud ē q̄ directio ī finē. quez
vult deus rei dilectę. quodlibz autē
horum triuz certitudinem habet. et
tamen necessitatē non imponit. **E**t
q̄ p̄scientia diuina certitudinem
habeat p̄t. deus em̄ cognoscit res
nobilior mō q̄ nos cognoscimus.
nam cognitio nostra est in tempo-
re. et ideo intuitus noster respicit res
secūdū rationez tempōis p̄sētis /
p̄teriti. et futuri. vt scz cognoscit
p̄terita vt p̄terita. p̄sētia vt
p̄sētia. futura vt futura. **N**atu-
ralis vero cognitio diuina est sup̄
tempus. et mensuratur eternitate
solum. **E**t ideo non cognoscit p̄t
sūt in tempore. s̄ p̄t sūt in eter-
nitate. scz p̄t p̄sētia sunt ei tā
necessaria q̄ contingētia. **N**ō oīa
cognoscit tanquā p̄sētia sua p̄s-
sentialitate. ergo cum intellectus
noster certitudinaliter cognoscit.
p̄sētia mltō magis deus oīa sibi
p̄sētia certitudinalit̄ cognoscit. ex
h̄ autē nulla necessitas rebz cognitiz
īducit. sic videm⁹ q̄ aliqs existēs
ī loco eminenti. certitudinalit̄ videt
ordinē aliq̄z eūtiū p̄ vias. ille autē
qui est in plano. non videt nisi quez
sibi p̄sētia sūt. et tamē ex hoc ho-
mimbz illis nulla necessitas impo-
nitur. nam hoc non est nisi ex eo q̄
in alto existens intuet̄ omnia. vt
p̄sētia. quez eunti in plano sunt
p̄terita. scilicet illa quez retro sūt.
p̄sētia sūt illa quez sunt iuxta se.
et futura illa scilicet quez āteiora sūt.

Q autē volūtas diuina certitudinē
habeat. et tamen necessitatem non
imponat. sic patet. volūtas enim
dei efficax ē et p̄fecta causa omniuz
rerū. q̄ quecunqz voluit dominus
fecit. eius autez p̄fectio et efficacia
apparet ex hoc. q̄ non solū mouet
et creat res. sed etiam dat eis talē
modū causandi. in quātum cuiuslibz
rei talem determinatum modū con-
tulit. quo suos effectus p̄duceret.
Unde q̄ ipse voluit quedam eē in
vniuerso necessaria et quedaz con-
tingētia. constituit quasdā causas
quibz contulit vt contingēter causa-
rent. et quibusdam contulit vt ne-
cessario causarent effectus. vñ vo-
luit istū vel istū effectū non solum
esse. sed etiaz tali modo esse. scilicet
vel contingēter vel necessario. scilicet
q̄ voluit Petrum nō solū currere.
sed etiaz cōtingēter currere. **E**tiaz
similiter voluit istū vel illū hominē
saluare. sed eo modo vt arbitrii li-
bertatē non p̄deret. et sic q̄ Petrus
vel Martin⁹ saluetur habet duas
causas. vnā scilicet voluntatem di-
uinam. et hęc habet certitudinē.
aliam liberum arbitriuz. et hęc hz
contingētia. et sic ē in alijs re-
bus. q̄ q̄ sunt contingētia pro-
ueit eis ex causa proxia. q̄ vero sūt
certa et necessaria prouenit eis ex
causa p̄ma. **N**ō p̄ma causa rerum
scz volūtas diuina. etiā de contingē-
tibz certitudinē habet. ex q̄ quidez
certitudinē nō imponit̄ ipsis rebz
aliq̄ necessitas. q̄ non solū vult ea
eē h̄ tali modo esse. sed necessario vt
contingēter vt dictum est. **Q** vero
p̄destinatio certitudinem habeat
et necessitatem nō imponat simili-
patz. motus enim vel directio vel
p̄positū dirigēdi in finē. quez ē ipā
p̄destinatio. ē s̄m constitutiōnez et
ordinem causarū a deo constitutarū
constat autē q̄ q̄n sūt duę cause or-
dinate. q̄ vnā ē necētia et alia cōtin-

x

gens / effectus semp est cōtingēs .
i p̄destinatōe aut sūt duę cause :
quaz vna est necessaria scz deus :
z alia cōtingēs scilic3 libez arbitriū .
z ideo oportet effectū p̄destinati-
onis cōtingentem esse . vnde qz de9
scit et vult istū vel illum cōsequi ta-
lem finem p̄destinatio certitudi-
nem habz . qz vero de9 vult vt fm
li . ar . in talem finem dirigat . p̄t
h̄ huiusmodi certitudo nullaz p̄e-
destinatiōi necessitatē impōit .

QAd p̄mū ergo dicendum : qz hic
p̄destinatus omnino saluetur
ē ex certitudine diuine p̄destinati-
onis : non tamen est necessitas ab-
soluta : sed conditionalis . qz si ta-
lis ē p̄destinat9 / necessariō salua-
tur / non autem est necessariuz sim-
pliciter . **Q**Ad secundum dicendum :
qz verbuz Apostoli non ē sic intelli-
gēdū . qz sit necessariū velle z curre-
re ex pte n̄ra : sed qz p̄ncipiū p̄mū
bene operandi / nō est a nobis : sed
ex misericordia diuina infundēte ḡ-
tiaz . nihilomin9 tamen oportet qz
ex pte nostra sit aliqđ p̄ncipiū ;

.iii. .q.

QTrca angelos quesitus fuit
de motu angeli . **Q**truz sci-
licet motus ei9 sit in instā-
ti . **Q**Et videt9 qz sic . cōstat enim qz
mutatio āgeli simplicior ē om̄i mu-
tatione corpali . h̄ muem̄t aliqua
mutatio corporalis in instanti ; sic
illuminatō et huiusmodi . ergo mul-
to magis motus angeli est in instā-
ti . **Q**P̄e . nobilissime creature con-
petit nobilissim9 motus . nobilissi-
mus aut mot9 ē ille qz sit in instanti .
ergo competit nobilissime creature
scilicet angelo . **Q**Sed cōtra : omnis
motus habet p̄us et posterius : p̄-
us aut et posteiuz i motu ē nume-
rus t̄pis . ergo i om̄i motu ē t̄pus .
null9 ergo motus etiam angeli est
i instanti . **Q**dicēs : qz om̄is muta-
tio habet duos terminos : q̄s non

cōtingit simul eē . vnde impossibile
est qz aliq̄s motus vel mutatio sit
in instanti hoc mō . qz idem instās
ambos terminos cōplectat . **Q**Et
scienduz qz in rebus corporalibus
duo terminū mot9 vel mutatiōis
dupliciter se p̄nt h̄re . **Q**no modo
qz sit assignare instans in q̄ termin9
ad quem p̄mo est . et aliud instās
in quo terminus a quo vltimo ē .
et sic cū inter quelibet duo instātia
cadat tempus mediū / sequit9 qz ab
vno termino mot9 in aliuz fiat t̄n-
situs p̄ t̄pus . et sic talis mutatio ē
in t̄pe z nō in instanti . h̄ aut cōtin-
git q̄maz iter duos terminos mo-
tus / est aliquod medium accipere .
sicut inter album et nigrum : z esse
hic z esse ibi . **Q**z aliq̄ terminū mu-
tatiōis sunt : inter quos nō ē ac-
cipe mediū . sic inter album z non
albū : iter ignem z non ignē : inter
tenebrosū et luminosū . qz affir-
matio z negatio sunt fm̄ se imme-
diata . et similiter p̄uatio et forma
in subiecto determinato . et i talibz
licet sit accipe instans in q̄ primo ē
termin9 ad quez / nō tamen est ac-
cipe instans in q̄ ē vltim9 termin9
a quo . cum enim inter quolibz duo
instātia sit temp9 mediū / sequit9
qz in illo t̄pe medio i neutro extre-
moz eēt : qđ est impossibile : cū sint
extrema om̄ino immediata . **Q**portz
ergo isto modo dicere : qz cum illud
instās i q̄ p̄mo ē termin9 ad quez /
sit termin9 alic9 temporis quod in
toto t̄pe p̄cedēti duret / termin9
a quo . et sic cū inter temp9 et instās
qđ ē termin9 t̄pis non sit t̄ps me-
diū / nō fit t̄nsit9 de vna extrema-
te i aliam in t̄pe . h̄ in instanti p̄-
mo desinit eē termin9 a q̄ : z incipit
termin9 ad quez . et huiusmodi mu-
tatiōes dicunt9 esse instātanee . sic
gnatio / corruptō / illuminatō . fm̄
qz iste mutatiōes sint t̄m motuū cō-
nuoz : z i t̄pe ex̄ntiū . qz t̄p9 i q̄ vl-

tempus terminus a quo : mensurat
aliquem motum secundum quem subiectus
accedit ad terminum ad quem . sicut per
alterationem materia disponitur
ad formam . et per motum localem
corpus luminosum accedit ad situm .
in quo illuminatur . et secundum hoc di-
citur quod generatio et corruptio sunt
termini alterationis . et illuminatio /
motus localis . sicut ergo duae sunt
dispositiones et mutationes corporis
aliud . sed neutra harum potest esse in
motu angeli . cum enim motus ange-
li attendatur secundum diuisos con-
tactus virtuales angeli ad diuersa
loca / qui quidem contactus non sunt
continui / sequitur quod motus angeli non
sit continuus . et ita tempus quod proprie
mensurat motum angeli / non est con-
tinuum . cum continuus tempus sit ex conti-
nuitate motus . ut dicitur in quarto
philosophicorum . Non enim potest dici quod motus
angeli mensuret tempus continuo / quod
est numerus motus celi . quia motus
angeli non dependet ex motu celi .
et sic sequitur quod motus angeli men-
surat quoddam tempus . in quo sunt instantia
sibi succedentia sine continuitate . quia
tempus ex hoc quod est numerus non est
continuum . sed ex hoc quod est numerus
motus continui . sic ergo in motu an-
geli duo extrema motus / non sunt in
duobus instantibus / inter quae sit
tempus medium . neque iterum unum extre-
morum est in tempore . et aliud in instanti quod
terminat tempus . sed duo extrema
sunt in duobus instantibus inter quae non
est tempus medium . et sic oportet dice-
re quod motus angeli sit in tempore .
licet alio modo quam motus corporales
sunt in tempore . **A**d primum ergo
dicendum . quod mutatio angeli secundum
praedicta ostenditur esse simplicior
quam alia mutatio corporalis . est enim
simplicior quam illa mutatio / cuius duo
extrema sunt in duobus instantibus /
inter quae cadit tempus medium . cum iterum
duo instantia motus angeli non cadat

tempus medium . similiter etiam sim-
plicior est quam illa / cuius unum extre-
mum est toto continuo / cum unum extremum
sit in instanti indivisibili . et tamen
non intercedit tempus medium . sicut
nec ibi . est quia simplicior / ideo etiam
sequitur quod sit nobilior . unde patet so-
lutio ad secundum .

Questio . v .

Demum quaesitum est de
homine . et circa homi-
nem quaesitum est de parti-
bus naturae humanae . de sacramentis et
de conversatione humanae vitae . **C**ir-
ca primum quaerebantur duo . primo
de anima . secundo de corpore . De
anima quaesitum fuit . utrum sint eius-
dem substantiae anima sensitiva et in-
tellectiva . **E**t ostendebatur quod non
nam anima sensitiva educitur de
potentia materiae . intellectiva vero est
per creationem . non ergo est eas-
dem substantia utriusque . **P**roterea .
in nulla substantia quae sit una et eas-
dem / est eodem tempore motus ad
opposita sed sensus et ratio eodem tempore
mouentur ad opposita sic dicit apostolus .
ad romam . vñ . **V**ideo aliam legem
in membris meis repugnantem
et cetera . ergo anima sensitiva et ra-
tionalis non sunt unius substantiae .
Proterea constat quod corruptibile
et incorruptibile non sunt eiusdem
generis . ergo nec eiusdem numeri .
nam anima sensitiva est corruptibilis /
intellectiva vero incorruptibilis .
ergo sensitiva et intellectiva / non
sunt eadem numero . et sic nec eiusdem
substantiae . **P**roterea anima sen-
sitiva est communis nobis et brutis .
sed in brutis educitur de potentia ma-
teriae . ergo et in nobis . non est er-
go eadem cum intellectiva . quae est
per creationem . **C**ontra . unius
perfectibilis una est perfectio . sed
corpus humanum unum est perfe-
ctibile . ergo anima quae est eius perfectio
non est nisi una . **H**ec dicendum . quod circa or-

dimem formarum est opinio duplex.
Vna est Avicbron et quorundam sequen-
tium eius opinio. quod dicitur quod secundum or-
dinem generum et specierum sunt diuise for-
me substantiales sibi inuicem aduenientes. sic
est substantia et est corpus / et est animatum corpus /
et anima. Dicunt ergo quod quedam for-
ma substantialis est per quam aliquid est substantia
tota. et postea est quedam alia per quam
est corpus. et alia per quam est animatum. et
alia per quam est anima. similiter etiam
et alia per quam est homo. et sic dicunt de
aliis formis substantialibus rebus. Sed hec
positio stare non potest. quia cum forma sub-
stantialis sit que facit habere aliquid et dat
esse substantiale rei. tunc solum prima forma
esset substantialis. cum ipsa sola daret esse
substantiale rei. et faceret habere aliquid. omnes autem
alie per primam essent accidentales. et
accidentaliter aduenientes. nec darent
esse simpliciter rei. sed esse tale. et
sic in amissione vel acquisitione ipsarum
non esset generatio et corruptio. sed alte-
ratio tantum. unde patet habere non esse verum.
Similiter etiam esset in potentia anime
natura sola prima scilicet anima vegetabilis esset
forma substantialis. et faceret habere aliquid. alie
vero essent accidentaliter adueni-
entes. quod omnino falsum est. Et ideo dicitur
dum est quod huiusmodi forme dunt secundum
perfectum et imperfectum. est enim aliqua for-
ma que non dat nisi esse corpus tantum.
Alia est magis perfecta. et dat esse et
vivere quantum ad modum vivendi. Alia que
cum his dat etiam sensum. unde patet quod sepe
ultima est perfectior primis. et habet se
ad partes sic perfectissimum ad imper-
fectissimum. et ideo quicquid continetur in
ipsis. totum est virtute in ultima. Unde
dicendum est. quod vna et eadem essentia anime
est intellectiva et sensitiva. sed intel-
lectiva habet se ad sensitivam sic perfectius
ad imperfectum. quod autem specialiter anima
intellectiva et sensitiva sunt unius essen-
tie. signum est. quod nisi vires anime radi-
carentur in vna essentia. nunquam vna
impediret ab alia. nec virtus unius
redunderet in aliam. Item cum in

tellektus non habeat determinatum
organum in corpore. quod mediante ex-
erret operationes suas ad quod unire-
tur corpori. nisi esset eiusdem essentie
cum anima sensitiva. Sic ergo patet
quod vna essentia est anime sensitiva et in-
tellectiva. sed differunt secundum perfectum
et imperfectum. ut dictum est. Ad
primum ergo dicendum. quod anima sensitiva
educatur de potentia materie in bru-
tis. in nobis vero non. sed per creati-
onem cum eius essentia sit anime ratio-
nalis essentia que est per creationem
Ad. ii. dicendum. quod non est inueni-
ens aliquid idem existens et secundum diu-
ersas vires vel partes moueri ad opposi-
ta. et ideo licet substantia anime humane sit
eadem sensitiva et intellectiva. tamen per
secundum diuersas partes vel vires mouei
ad opposita. ut scilicet sensus moue-
atur ad ea que sunt sibi propria. et
ratio ad ea ad que ordinatur. Ad. iii.
dicendum. quod licet incorruptibile non
sit idem cum corruptibili. tamen in-
uenitur aliquid incorruptibile quod
habet aliquam proprietatem communem
cum corruptibili. et sic est in anima
rationali. nam ipsa essentia anime
est incorruptibilis. nihilominus tamen
habet aliquid in se. scilicet sensitivam
que est communis et corruptibilis
Ad. iii. dicendum. quod licet sensitiva
sit communis nobis et brutis quan-
tum ad rationem generis. tamen
quantum ad rationem speciei alia
est in homine sensitiva et alia in bru-
tis. et similiter alia in asino. et alia
in equo et boue. quia secundum quod differunt
aliqua specie. ita etiam in eis diffe-
runt anime sensitiva. et ideo non sequitur
quod si in brutis educatur de potentia ma-
terie quod etiam in homine quia in homine est altio-
ris speciei. et est per creatorem. ut dictum est.
Deinde de corpore quesitum est
utrum resurgat idem numero.
Et videtur quod non. quia secundum philosophum
in topicis. illud dicitur esse idem numero
quod est idem in proprio. accidente et diffi-

mtōe. s; corp⁹ i resurrectōe nō erit
idē pprio. q; nē risibile / tūc nō / nō
eodē accidēte. q; nūc alb⁹ / crisp⁹ /
musicus / et huiusmodi / q; tūc nō
erūt. nō etiā eadē diffinitōne. q;
nūc diffinit⁹ p mortale. et tē nō erit
mortale. 8° videt⁹ q; non resurgat
idē numero. ¶ **P**re. identitas ma-
terię facit idem numero. s; materia
corporis resurgētis non erit eadē
cū corpe qd nūc est / cū mltē forme
reiterēt in ea. 8° corp⁹ nō resurget
idē numero. ¶ **P**re. **P**hūs dicit in
li. de aīa. q; nō ē eadem statua nu-
mero q; destruit⁹. z de eodē ere refi-
ciē. pari 8° ratōne corp⁹ qd nē cor-
rūpit⁹ nō erit idē numero cū eo qd
resurget. ¶ **P**re. constat q; hō huma-
nitate ē hō. et vna hūanitate vn⁹
hō. s; i corpe qd nē ē / et qd resurget
erit duę hūanitates. q; p mortem
destruit⁹ forma totius. 8° erūt duo
hōmes. et sic videt⁹ q; corpa nō re-
surgēt eadē numero. ¶ **S**z dicit⁹. Job
. xix. dicit⁹. Quē visur⁹ sū ego ipe
z c. ¶ **I**st⁹ dicēdū. q; ad h̄ q; aliqd sic
idē numero requirit⁹ identitas pnci-
pioꝝ essentialiū. vñ qd cū q; pnci-
piū eēntialū i ipō idiuiduo varia-
t⁹. nē ē identitatez materialē vari-
ari. id aē ē eēntiale cuiuslib; idiui-
duū. qd ē de rōe ipi⁹ idiuidū. sic cu-
iuslib; rei sunt eēntialia materia et
forma. vñ si accidētia varientur et
mutēt⁹ remanētib; pncipijs eēnti-
alib; indiuidui. ipm indiuidū r̄ma-
nēz idē. Cū 8° pncipia eēntialia ho-
mīs sint aīa et corp⁹. z hęc remanē-
āt. ita q; resurgēt eadē nūo / dicēdū
q; corpa hoīm resurgāt eadem nūo
¶ **A**d .i. 8° dicēdū. q; obiectō illa
pcedit ex flō itellctū l̄q; nō em̄ dici-
tur idē numero aliqd qd h̄z idē ac-
cidēs nūc z postea. z idē ppriū. sed
illd ē idē numero qd ē idē cūz acci-
dēte. z idē cū pprio / sic cū sbiectū ē
idē cū accīte / pprio / z diffinitōe. et
nō illa q; habēt idē accīs / idē ppri-
ū / z vnā diffinitōez. Vnde ptz q;
obijciēs flē itellctū textū. dato aē

q; s; millū itellctū pcedat obie-
ctō. dicēd q; itelligit⁹ s; accītib; in
diuiduātibus / s; de dimēsiōib; et
hęc erūt i corpi; glōificatis. item
erit ibi idē ppriū s; risus. Job viij.
Implebit⁹ os tuū risu. et labia tua
iubilo. De diffinitōe vō dicēdū. q;
licz resurgz imortalis. tñ nat̄a mor-
talitatis nō tollet⁹ ab eo. q; natura
hūana erit q; ex se h̄z vt sit mortalis
¶ **A**d .ij. dicēd. q; licz eadē mate-
ria faciat idē nūo. nō tñ vt nuda.
s; vna materia s; m q; ē s; dimēsiōib;
t̄minatib; ipaz / facit idē nūo. Vñ
licz mltē forme reiterēt⁹ in materia
corpis resurgētis. tñ resurget corp⁹
s; eisdē dimēsiōib; / z cū eisdē pnci-
pijs eēntialib;. ¶ **A**d .iij. dicit⁹. q; Aug
dicit⁹ contrariū. ipe em̄ vult q; si sta-
tua r̄ficiat⁹ ex eodē ere q; sit eadem
nūo. imhilomī⁹ tñ dicēd. q; oīa ar-
tificialia dupl̄ ponūt⁹ i gnē. v̄l spē.
q; vel p materiā suā / v̄l p formā suā
s; forme aē artificiales q; sūt accīa.
iō oportz q; collocēt⁹ i gnē v̄l spē p
materiā. Nat̄ales vō nō. q; sūt sba-
les. Dico ergo q; si cōsidēt⁹ statua
put potit⁹ i gnē v̄l spē p materiā
suā. sic r̄ficiat⁹ eadē statua. Si vō cō-
sidēt⁹ put potit⁹ in gnē v̄l spē p for-
mā. sic dico q; nō reficiat⁹ eadē s; alia
q; alia ē forma h̄z illi⁹. i corpe aē
nō ē sic. q; i corpe erit eadem forma
¶ **A**d .iij. dicēd. q; nō sūt duę hūa-
nitates i corpe. qd corrūpit⁹ / et qd
resurgz. s; vna. q; pncipia eēntialia
nō mutāt⁹. sed eadē manēt;

.vñ. .q.
DE sacmētis ḡtie q̄sita sūt t̄a.
p̄ d sacmēto cōfirmatōis. s; d
sacmēto eucharistię. iij. d sacmēto
m̄rimoni. Circa p̄m q̄rit⁹ vtz sol⁹
ep̄s dbeat cōferre sacmētū cōfirmatio-
nis v̄l etiā ali⁹. et videt⁹ q; nō solū
ep̄s dz ipm sacmētū cōferre. s; etiā q;
lib; sacdos. Cōstat em̄ q; i cōfirma-
tōe cōfertur ḡtia spiritualis. s; hu-
iusmōi gratię collatio sic ē ordinā-
da vt nō possit impediri. cōstat aē
q; p absētiā ep̄oz multotiēns im-

peditur. qz non sunt ubiqz pntes.
ergo debet offerri p ministerium sa-
cerdotum qui sunt ubiqz presentes
Preterea sacramenta instituta snt ppter
utilitatem. ergo debent eodem mo-
do offerri quo competunt utilitati omni.
non autem omni utilitati competet.
si solus epus offerret h sacramentum
in quo datur robur spussancti. qz no
omnes habent oportunitatem epi-
scopi. ergo debz fieri p sacerdotes p
qs oes consequi possunt huiusmodi
utilitatem. **P**reterea. constat qz sacra-
mentum baptismi est maius qz sacra-
mentum confirmationis. h baptismus pfer-
ri potest a quolibet sacerdotibus. 8o mul-
tomagis et confirmatio. **I**n contrarium
est consuetudo ecclesie. **I**tem dicendum.
qz prius minister sacramenti confir-
mationis est episcopus. et h probatur
auctoritate et ratione. Ratione
quidem. qz confirmatio ad h fit ut ho in
quoda perfectione constituitur. cu datur
ad robur spussancti. ut scilicet ho-
mo ex h fiat fortis et robustus ad
confitendum et ad proponendum fides
coram regibus et principibus. **U**nde et
propter hoc fit in fronte. ut non tim-
escat. nec confundatur proponere fi-
dem coram hominibus et defendere.
Sic autem **D**eo dicit. tres snt actoes
hierarchie. scz purgare. illumina-
re. et perficere. purgare est proprium
diaconorum. illuminare vero presbytero-
rum. et h maxime consistit in eucha-
ristia. perficere vero eporum e. **E**t ideo
omnia sacramenta que ad perfectionem con-
feruntur pertinent ad collationem episco-
pi. que snt et collatio ordinum. et con-
firmationis. no ergo potest alius sa-
cramentum confirmationis offerre qz eps.
Hoc etiam patet auctoritate sacre scri-
pture. confirmatio enim fit in locum
impositionis manuum. hoc autem
non poterat fieri nisi per solos apo-
stolos. **U**nde per **P**hilippum qui predica-
uerat verbis domini in **S**amaia non

imponerat manus. apostoli qui
erant hierosolymis audito qz rece-
pissz **S**amaia verbis domini miserunt
ad illos **P**etrus et **J**oannes. et postea
sequitur tunc imposuerunt manus
super illos. **U**nde cum epi succedunt in locum
apostolorum. solis epis debet colla-
tio sacramenti confirmationis. **I**nueni-
mus tamen qz aliqui que in quodam per-
fectione consistunt ex dispensatione com-
mittunt simplicibus sacerdotibus. sic
collatio minorum ordinum et huiusmo-
di. qd etiam de confirmatione fieri possit
cum dispensatione. **S**ine dispen-
satione vero nullus debet offerre hu-
iusmodi sacramentum. nisi solus eps.
Ad primum 8o dicendum. qz omnia
sacramenta in quibus confertur gratia
spiritualis. pferri potest a sacerdote. un-
de licet in sacramento confirmationis con-
feratur gratia spiritualis. no tamen com-
petit sacerdoti. qz eodem modo et in sacra-
mento ordinis confertur gratia spiritualis.
qd reseruat solis epis ppter perfectio-
nem in qua consistit. et eodem modo con-
firmatio. nec obstat de impedimen-
to scz de periculo. qz potest recurrere
ad civitates ubi snt epi pntes. et p
hoc patet solutio ad. **h**. **A**d iij. dice-
ndum. qz sacramentum baptismi est maius
necessitate. et no perfectione. et ideo no
solum sacerdotes. h quilibet christia-
nus potest baptizare in casu necessita-
tis. et ubi non habet copia sacer-
dotum. huata nihilominus forma sa-
cramenti. **C**onfirmatio vero qz non est
adeo necessaria. et consistit in quoda per-
fectione ut dictum est. maioribus
reseruat solis epis.

Circa sacramentum eucharistie
quesita sunt duo. primo de
illis qui excluduntur a consecra-
tione per fornicationes. secundo vero de
illis que excluduntur a participatione sa-
cramenti per excommunicationem. **C**ir-
ca primum quesitum e. utrum aliquis possit
audire missam sacerdotis fornicari-
um qui peccet mortaliter. **E**t vide

t' q' nō possz audire missaz ab eo sn
 pctō mortali. Ecce em pcepit sub
 anathemate q' null' audiat missā
 a sacerdote fornicario. s; facē ut hu
 iumōi mādatū ecclē ē peccare mor
 talit' g' q'cūq; audit a tali sacerdote
 missaz peccat mortalit'. Cōtra ē qd
 ī mltis locis p mundū sustinet. s;
 dicēd. q' circa hē cōsidrād. q' aliqd
 qntū ad ius naturale ē p se maluz. et
 aliqd est malū qntum ad ius posi
 tiuū. Quicunq; em sacerdos ī pctō
 mortali celebrat peccat mortaliter.
 Dñ si ostaret mihi eū esse ī peccato
 mortali. z inducerem eum ad cele
 brandum. peccare mortaliter. Et
 hoc est ppter ipsū ius naturale. q'
 hoc est puocare eum ad peccatum
 mortale. Ius autem positū addit
 plus. q' non solum si induceret euz
 ad celebrandum. s; etiam si audio
 ei' missaz pecco mortaliter. Quod
 qdem institutum est in penā sacer
 dotis fornicarij. Attendendū tamē
 est. q' h' non intelligit' de quolibet
 sacerdote fornicario sed d' publicis
 fornicarijs. Et p'prie illi dicūt' esse
 publici q' iudicio ecclē p' sententi
 am vocant' publici fornicarij. Dñ
 qñ aliquis iudicō ecclē vocat' ē
 public' fornicarius nlls debz audi
 re missaz suam. alias mortalit' pec
 cat. Ad id qd obijcit' dicendū. q'
 si sustinetur a p'elatis. nō p' hoc
 excusatur. q' hoc est vel p' negli
 gentiam vel p' miseriaz et defcē
 ipoz p'latoz. q' nō sūt ausi corrigē
 alios. cū ī se corrigēda mltā cōmit
 tūt. vel etiā aliqn p' timorē. Dñ
 p' h' nō excusat'. .ix. .q.

Circa scdm queritur utz ali
 quis comedendo loquendo
 seu stādo cū ex cōmunicatis
 peccet mortaliter. Et videtur q' sic.
 q' magistri mlti decretoz h' dicūt.
 z similiter magni. Diciterea facere
 ut ecclē pceptuz ē mortale pctm. s;
 ecclā mādat q' null' loq' nec come

dat cū excōmunicatis. g' q' h' facit
 peccat mortaliter. **P**re. qdā decre
 talis dicit. Vbi cōsulebat sum' pō
 tifer utz possz excommunicatis pti
 cipari. Rñdet q' h' etiaz p vitando
 dispendio mortis non debz facere.
 Et huiusmodi assignat causas. q'
 ē pctm mortale. g' videt' q' q'cūq;
 in aliq' ptiipat cū eis peccat mor
 taliter. Sed contra est. q' multos
 pfectos viros videm' h' faciētes q'
 nullo mō hoc facerent si esset pctm
 mortale. **H** dicēd. q' homo per
 excommunicatōem sepat' a cōm
 munionē fidelū. non aut' hominū
 msi pacidens. q' intm sepat' a cō
 munionē hominū. mōntū cōtingit
 separi a cōmunionē fidelū. Dico g'
 q' quis p' cōmunicare seu ptiipare
 cū excōmunicato directe et indirecte.
 Directe quidē ī n's q' sūt fidelis seu
 fidelū. et sic ille q' h' mō cōmunicat
 cū excōmunicato peccat mortalit'. Et
 h' cōtingit tripliat'. q' si cōmunicō
 secum in diuinis. sic si orez p' eo vel
 audiā missam cū eo et in alijs spū
 alibz. Itz si contēptu. et sic q'cūq;
 cōmunicat cum eo q' si contēptus
 mādatuz ecclē. peccat mortalit'.
 Item q'cūq; ptiipat secū ī criminis
 ne z in causa. Indirecte vero aliqs
 cōmunicat cum eo in n's que sūt
 hōis sic in verbo cibo et in n's q' sūt
 simplicit' hūanę cōiūctōis. Et h'm
 h' non peccat mortalit' s; veialit'. msi
 faciat ex cōtēptu ut dictū ē. Ad p'm
 g' dicēd. q' opinio dretistaz nō
 est vera. q' ipi pl' assentiūt ī his z
 z sequūt' ius hūanū q' d'mū. cum
 pl' sit tñ assentiēdū d'mo iudicō q'
 hūaō. z iō melior ē opio eoz q' di
 cūt cōtrū. Ad. ij. dicēd. q' excōmu
 nicato cōmunicare directe ē ut p'cep
 ptū ecclē z h' ē pctm mortale. Sed
 indirecte nō ē ut p'ceptū ecclē. et h' nō
 ē pctm mortale. s; veiale. Dñ sciēd
 ē. q' quedā sūt h'm se mala. et hec
 nō pnt sine pctō fieri. sic ē excōmu

x

micare excommunicato in his que sunt
excommunicati. et ideo non possunt fieri sine
peccato. Quaedam vero sunt actiones
malorum tantum. et ista possunt fieri sine
peccato mortali. ut est loqui vel comedere
cum excommunicatis. **A**d tertium
dicendum. quod non solum quis debet scire
mortem antequam peccet mortaliter. sed
etiam antequam peccet venialiter. quod pec-
catum in quantum peccatum nunquam est eli-
gibile. si enim esset eligibile nunquam
esset peccatum. et sic non peccarem si fa-
cerem. Et propter hoc non excluditur.
quod ideo non sit participandum eis. quod est
peccatum mortale. et quod facit peccatum mor-
taliter. quod etiam si esset veniale. non
est participandum eis. et tamen non peccaret
mortaliter si participaret. vel dicens
est quod decretalis illa intelligitur de illis
quod directe communicant excommunicatis;

.x. .q.

Circa sacramentum matrimo-
nij quesita sunt duo. Primo
de maleficiis. Secundo de
frigidis. Circa primum quesitum est.
Utrum maleficia impediunt matrimo-
nium. et ostendebatur quod non. quod opus
dei fortius est quam opus diaboli. sed ma-
trimonium est opus dei. maleficium opus
diaboli. ergo matrimonium est for-
tius diabolo. non ergo impeditur
per ipsum. **S**ed contra maior est potestas
demonis quam hominis. sed homo potest ma-
trimonium impedire. ergo et demon.
Respondendum. quod matrimonium est quasi
quoddam pactum. nam per matrimonium
unus tradit potestatem sui corporis alteri
ad copulam carnalem. Constat autem
quod pactum de impossibili nullum est.
cum nullus possit se obligare ad im-
possibile. et quando aliquis se obligat per
matrimonium ad copulam carnalem.
si hoc sit ei impossibile. matrimonium
nullum est. Sed notandum quod impossibili-
tas carnalis copule. ex aliquo impe-
dimento proveniens. potest dupliciter con-
siderari. quod vel illud est impedimen-
tum superveniens matrimonio iam con-

sumato. vel precedens. Si quidem
est superveniens. tunc matrimonium
consumatum nunquam solvitur. si autem
impedimentum precedit. tunc ma-
trimonium nondum consumatum
solvitur. Item circa hoc considerandum.
quod impedimenta huiusmodi vel sunt
perpetua. vel ad tempus. Si quidem
perpetua sunt. tunc matrimonium illud
simpliciter impeditur. Si vero sunt
temporalia tunc matrimonium non im-
peditur simpliciter. sed ad tempus.
ita tamen quod impedimentum utriusque pre-
cedat. De maleficiis autem sciendum
est. quod quidam dixerunt quod maleficium
nihil est. et hoc proveniebat ex infi-
delitate. quod volebant quod demones ni-
hil sint nisi ab imaginatione homi-
num. in quantum scilicet homines ima-
ginantur eos. et ex ista imagina-
tione nati ledebantur. Fides autem
catholica vult. et quod demones sint.
et possent eorum operationibus lede-
re et impedire carnalem copulam. et
huiusmodi impedimenta si precedant.
et sint perpetua. ut dictum est. simpli-
citer impediunt matrimonium. **A**d
primum ergo dicens. quod etiam diabolus
est opus dei. et non solum matrimo-
nium. et inter opera dei unum est for-
tius alio. et unum impeditur per aliud
magis forte. Unde cum diabolus sit
fortior quam matrimonium. nihil prohibet
per ipsum matrimonium impe-
diri posse;

.xi. .q.

Circa secundum quesitum est. Utrum
frigiditas impediatur matri-
monium. et videtur quod non. quod
senes sunt frigidi et tamen contra-
hant matrimonium. **I**n contra-
rium est quod nullus obligat se ad im-
possibile. sed impossibile est frigi-
dum carnaliter copulari. ergo si ad hoc
obligat se. huiusmodi pactum nul-
lum est. **R**espondendum. quod frigiditas
eadem ratione impedit matri-
monium sicut maleficium. cum sit ea-

dem impossibilitas in utroque. Nihilominus tamen differt frigidus et maleficus. frigidus enim est impotens simpliciter: et quantum ad omnes. Maleficus vero est impotens non tantum quantum ad omnes sed ad unam tantum. Nam maleficius consistit in imaginatione viri respectu unius mulieris: in quantum scilicet ex operatione de mōis fit sibi horroz: et abominatio respectu alius mulieris: propter quem horrorem refugit copulam eius. Et ideo aliter impedit frigiditas et aliter maleficius. Nam frigiditas impedit aliquem quod ad omnes. et ideo oportet quod remaneat absque omni spe contrahendi si ab una retrahatur. Unde si aliunde efficitur potest oportet reintegrare primum minimum. Unde frigiditas soluit contractum et impedit contrahendum. Maleficiatus autem impeditur quantum ad unam tantum. unde datur ei licentia nubendi alteri: et mulieri similiter.

Ad primum ergo dicendum: quod senes sunt frigidi non quantum ad actum generationis: sed ad generationem plis: et ideo cum possunt carnaliter copulari: non soluit matrimonium. Frigiditas vero que omnino carnalem copulam impedit soluit matrimonium ut dictum est; .xii. .q.

Quia consulationem humane vite quesita sunt quedam per compassionem ad proximum. Quedam per compassionem ad res: que in usu hominum remunt. Quantum ad compassionem ad proximum quesitum est de correctione fratris: circa quam quesita sunt duo. Primo utrum debeat aliquis in publico vel in privato corrigere fratrem suum. Et videtur quod occulte **Matth. xviii.** Si peccaverit in te frater tuus vade et corripe eum inter te et ipsum solum. 8º videtur quod occulte sit corrigendus frater delinquens. Sed contra. j. ad **Thimo. v.** peccantem coram

omnibus argue. **P**roterea aliquę constitutiones hoc habent: ut scilicet publice puniantur et corrigantur. **I**tem dicitur: quod huiusmodi correctio ex charitate debet procedere. et inde est quod dicitur fraterna correctio. et ideo oportet ordinem fraternelle correctionis sumere secundum ordinem charitatis. Ordo autem charitatis est. ut quis bono proximi preferat bonum commune. Item ut velit bonum proximi conscientie et fame: et in his magis velit bonum conscientie quam utrumque haberi non potest. Et ideo etiam his consideratis credo quod si esset aliquod peccatum corporale vel spirituale quod in multitudinis haberet detrimentum: statim esset reuelandum cum prepararet bonum commune in ordine charitatis ut dictum est bono proximi siue sit fame siue conscientie. Quando vero non timetur multitudinis detrimentum: tunc debet quis utrumque custodire bonum scilicet fame et conscientie: corrigendo occulte inter se et ipsum. si autem ex hoc correctio non sequatur: tunc post hoc secundum ordinem euangelii debet se adhibere alii vel etiam referre ecclesie: nihilominus tamen et in his seruandus est ordo: ut si peccatum sit publicum publice corrigatur: si vero occultum: occulte corrigatur. Et ideo dicitur: si peccaverit in te et id est sciente te solo: quantum ad occultum. Quantum vero ad publicum dicitur. Peccantem scilicet publice coram omnibus argue. Et sic patet solutio ad primum. **A**d secundum dicendum: quod illud de constitutionibus ordinatum est: et seruari debet in his que videntur in periculum et detrimentum societatis et collegii; .xiii. .q.

Dico querebatur utrum si aliquis sciat peccatum proximi: peccet mortaliter referendo illud statim suo placito: et videtur quod sic. quod referre contra ordinem euangelii seu facere est peccatum mortale: sed statim placito referre est contra ordinem euangelii. 8º peccat mortaliter. **C**on-

tra ē q̄ hoc faciūt mlti p̄fecti viri :
 q̄ nullo mō h̄s facerēt si eſſet peccatuz
 mortale ¶ **P**reterea: p̄lati non ſolū
 p̄nt de p̄teitis ſed etiā de futuro :
 p̄bere cautelā . et ideo ſi eis referat̄
 nō videtur eſſe p̄c̄m mortale ¶ **I**ſſe
 dicendū q̄ verba dñi que dicuntur
 Matth . xviii . ſ̄ correctōe frat̄na :
 ſūt intelligenda ſic alia verba que
 dicit p̄tinētia ad humanos act̄ .
 z ſeruari debēt ſm q̄ depēdēt a cha
 ritate . Et ideo dico cum debitis cir
 cūſtātijs ſp̄ intelligenda ſunt ſicut
 alia . Scienduz eſt aut̄ q̄ in crimi
 nibus tripliciter p̄cedit̄ ſm iura .
 q̄ p̄ inq̄ſitionem z hoc in peccatis
 publicis . z huiusmodi non debent
 r̄ferri niſi p̄cedat clamor congre
 gationis . Item p̄ denunciationem
 z p̄ accusationē et h̄s eſt in p̄uatis .
 Si autēz p̄cedatur p̄ accusationē
 tunc oportet fieri p̄ſcriptionē . q̄
 obligatur accusans ad talionē . et
 in hoc attendit̄ vt ſinis bonum rei
 publice . vñ hoc p̄ fieri ſm volūta
 tem : ſiue publice ſiue p̄uati . Si
 aut̄ p̄cedatur p̄ denūciationē tūc
 debet p̄cedere frat̄na admōitio .
 q̄ ſinis huius eſt emendatō p̄xi
 mi . ideo oportet ſeruari ordo frater
 ne correctionis . **U**t autēz ſtatim
 cū quis ſcit fratrem ſuū peccare / de
 beat denunciare p̄lato . dico q̄ in
 n̄s eſt diſtinguendū de conditōibz
 ſubditi z p̄lati . **M**az ſi ego ſcio q̄
 frater p̄ me corrigat̄ . tūc nō debeo
 hoc denunciare p̄lato . Si autem
 hoc melius fiat p̄ p̄latuz . p̄la
 tus nihilomin⁹ ſit p̄ discretus z
 ſpiritualis : nō h̄ abēs rancorē ſiue
 odiū aduerſus illum ſb̄ditum : tūc
 licite h̄s poteſt denūciare ſibi . et tūc
 non dicit eccleſie . q̄ non dicit ei ſic
 p̄lato . ſed ſic p̄ſone p̄ficiēti ad
 correctionem p̄xi mi et emendam .
 Sed q̄ p̄pter conditōnes diuſas z
 p̄lati et ſubditorum : nō p̄ in hoc
 dari ḡnale iudicium . q̄ aliquando

p̄latus vel mouet̄ ad odiū ſus
 ſubditum : v̄ſ ſubditus acerbe ferat
 verba p̄lati . **I**deo hoc tenendū eſt
 p̄ regula q̄ i omnibus iſtis ſemp
 ſeruanda eſt charitas : z quod me
 lius et magis expedire videt̄ . et ſi
 hoc intendat ſcilicet emendationē
 p̄xi mi et ſeruet quantum p̄ bonū
 charitatis : tunc de denūciādo non
 peccat . Si vero denūciat cuiq̄ p̄
 ſone h̄s : ex malicia et vt p̄xi m⁹ cō
 fundat̄ vel dep̄mat̄ : tūc denūciās
 ſiue accusans peccat mortalit̄ ¶ **A**d
 p̄mu⁹ ergo dicendū q̄ ſi aliq̄s ſtati
 r̄ferat p̄lato adhibēs debitas cir
 cūſtāntias . cōſiderās magis ex
 pedire hoc . non facit cōn p̄ceptū
 euangelij . quia nō dicit hoc eccle
 ſie . ſed p̄ſone p̄ficiēti vt dictū
 eſt . et ideo non peccat mortaliter
 ¶ **A**d ſecundum dicendum : q̄ eti
 am p̄fecti viri peccarent mortali
 ter ſi denūciādo p̄lato vel alicui p̄
 ſone intenderent aliquid quod eſt
 contra intentionem p̄cepti ¶ **A**d
 tertium dicendum : q̄ ſi aliquis re
 ferat p̄lato culpam p̄xi mi . inten
 dens vel cautelā in futurum vel ali
 quod huiusmodi quod ad emēda
 tionem p̄xi mi videt̄ expedire . nō
 peccat . Si aut̄ hoc dixerit ſiue p̄
 lato ſiue alicui aīco ſuo ex malicia :
 tunc peccat mortaliter . q̄ ſi ex cau
 tela dixerit alicui hoc : ita tamen q̄
 nō p̄ueniat inde aliud vel in fama
 vel vituperiuz p̄xi mo deliquenti tē
 non peccat mortaliter : eſt incaute
 agat ;

Quodlibetum . xi .
Queſitum eſt de deo an
 gelo de homine et crea
 turis pure corp̄alibz .
Circa deum queſitū eſt
 vnū ſcilicet . **U**truz v̄mitas eſſentie
 ponat in numerum cum v̄mitate p̄
 ſone . Et videt̄ q̄ nō : ſūt em̄ tres p̄
 ſone diuine . ſi ergo v̄mitas eētie
 poneret in numeruz cu⁹ v̄mitate p̄